

תהלים (35)

פיסת יד ויהבו חד כרעה דפתורא דדהבא, חזיא בחלמא עתיד צדיקי דאכלי אפתורא דדהבא דאית תלת כרעי ואיהו אוכל אפתורא דחסר חד כרעא. אמרה ליה ניחא לך דמיכל אכלי כולי עלמא אפתורא דמשלם ואנן אפתורא דמחסר, אמר לה ומאי נעביד, בעי רחמי דנשקלינהו מינך, בעי רחמי ושקלוהו, תנא גדול היה הנס האחרון מו הראשון דגמירי מיהב יהיב משקל לא שקיל ע"כ. וז"ש: **"תַּאֲזוּת לְבוֹ נְתַתָּה לּוֹ"** ר"ל שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים לתת להם די מחסורם ואין תפילתן נמאסת, ונתן מחסורו אותה כרעא דפתורא דדהבא, ומ"מ **"וְאַרְשֶׁת שְׁפָתָיו"** במה שהתפלל אח"כ דנשקלינהו ושקלינהו, **"בִּל מְנַעַת סֵלָה"** שנתקבלה תפילתו וחזרה אותה כרעא לשמים **ספר "שם משמעון"**

פִּי תִשְׁתִּיתָהוּ בְּרִכּוֹת לְעַד תִּתְּנָהוּ בְּשִׁמְחָה אֶת פִּיךָ (כא. ז.) **"פִּי תִשְׁתִּיתָהוּ בְּרִכּוֹת לְעַד"** ברכות כמו והיה ברכה. ואמר: **"לְעַד"**: כי אפילו אחר מותו יתברכו בו, כמו בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה (בראשית מח כ). או פרוש: **"לְעַד"** על זרעו, כי כמו שיתברכו בו יתברכו בזרעו, כמו שאמר לאברהם והתברכו בזרעך (שם כבי ח). **"תִּתְּנָהוּ"** תשמחו מן ויחד יתרו (שמות יח ט). ומה שאמר **"בְּשִׁמְחָה"** אחר תחדו, לחזק השמחה, כמו וטבח טבח (בראשית מג טז); ומעלה מעל (ויקרא ה כא); יבשו בשת (ישעיהו מב יז); ויצם דוד צום (שמואל ב יב טז); והדומים להם. **"אֶת פִּיךָ"**: כשתאיר אליו פניך זו היא השמחה הגדולה שתהיה לו. לא ישמח ברב חילו וברב זהבו וכספו, אלא עם פניך שתפנה אליו, כמו ופניתי אליכם (ויקרא כו ט), ותאיר אליו פניך. ופנות פני האל ואור פניו היא ההצלחה שנותן לאדם בכל אשר יעשה.

הרצון הבלתי מוכיח על עוצמת השאיפה
תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל אֵיכָיֶדֶת מִיְמִינְךָ תִּמְצָא שְׁנֵאָיֶךְ... כִּי נָטוּ עֲלֶיךָ רַעַה חֲשָׁבוּ מְזֻמָּה בִּל יוֹכְלוּ (כא. ט-יב)
כאשר אנו מבקשים לבחון עד כמה רצונו של האדם בענין כלשהו, הרי רואים אנו האם משתדל באותו ענין, גם בדבר שלא יתכן להשיגו במציאות, כי השתדלות בלתי הגיונית זו מעידה כי רצונו חזק מאוד. ועל כן, כאשר נעים זמירות ישראל רוצה לומר את שנאת הגויים לעם ישראל, הוא כותב: **"כִּי נָטוּ עֲלֶיךָ רַעַה חֲשָׁבוּ מְזֻמָּה בִּל יוֹכְלוּ"**, כלומר: כי חזק הוא רצונו להרע לישראל, עד שהם משתדלים אפילו בדבר שהם יודעים שלעולם לא יוכלו להשיגו, וזוהי עדות על עוצמת שנאתם לישראל, עד שמשתדלים הם אף הדבר שהוא נגד המציאות! לאור זאת, ביאר הגאון מרדכי לייב את

ה' בְּעֶזְרְךָ יִשְׁמַח מְלֶכְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ מֶה יִגְלִיל מָאֵד (כא. ב.) רבותינו פירשו על מלך המשיח. ואכן קשה כפל הדבר, דהיינו ישמח היינו יגל, ודי באחת. והגם שדרך המקראות לדבר כן במלות שונות, במקום דאיכא למדרש דרשינן. וגם תיבת **"מֶה"** קשה להולמה דהא תיבת **"מֶה"** היא במקום כמה כמו מה רב טובך וכו' וא"כ היה ליה למימר: **"ובישועתך יגל מאוד או בישעותך מה יגל"**. ואפשר על פי מה שאמרו חז"ל (ערכין יא.), שהתורה היא משמחת לבו של אדם, שנאמר: **"פקודי ה' ישרים משמחי לב"**. ועוד אמרו חז"ל (גיטין יא.): מאן מלכי רבנן. ונקדים עוד מה שידוע דתיבת עזך היא כינוי לתורה כמו שאמר הכתוב ה' עז לעמו יתן. ובוזה יבואר הפסוק: **"בְּעֶזְרְךָ"** שהיא התורה, **"יִשְׁמַח מְלֶכְךָ"** שהוא התלמיד חכם, **"ובישועתך"** דהיינו בעת התשועה והתחיה, ותיבת **"מֶה"** היא כנוי לענוה על דרך ונחנו מה, והכונה אם הת"ח המכונה בשם מלך וזהו בעזך ישמח מלך שהוא הת"ח, וגם יהיה עניו הרמוז בתיבת **"מֶה"** כנזכר, אז הוא **"יִגְלִיל מָאֵד"** ירצה שיש שמחה גדולה יותר משאר הת"ח שאין להם ענוה, יען כי אמרו חז"ל דמי שיש לו מידת הענוה הוא קם ראשונה בתחיית המתים. ולא על פי אלפ"א בית"א, ועל זה אמר **"יגל מאוד"**, כי אין לך שמחה גדולה מזה שהוא יקום קודם הכל.

תַּאֲזוּת לְבוֹ נְתַתָּה לּוֹ וְאַרְשֶׁת שְׁפָתָיו בִּל מְנַעַת סֵלָה (כא. ג.) אפשר לפרש שהפסוק מדבר על נקדימון בן גוריון כמו שאמרו (תענית יט): שפעם אחת לוח מעינות מים בשביל עולי רגלים וקבע זמן שכשיעבור הזמן לא יחזיר המים יתחייב ב"ב ככרי כסף, ובאותו יום לעת ערב ירדו גשמים ואמר לו אותו אדון שיש לי פתחון פה שכבר שקעה החמה, וקם נקדימון ועמד בתפילה וזרח השמש ונתבטלו דברי האדון ע"כ. וזהו שאמר **"תַּאֲזוּת לְבוֹ נְתַתָּה לּוֹ"** שבאותו יום ירדו הגשמים, ואף שיש לבעל דין לערער שירידת הגשמים היתה לעת ערב וכבר שקעה חמה, מכל מקום ע"י התפילה שעמד והתפלל זרחה לו החמה ונתבטלו דברי האדון. וזהו **"וְאַרְשֶׁת שְׁפָתָיו"**, דהיינו התפילה **"בִּל מְנַעַת סֵלָה"**, שנעשה רצונו וזרחה לו השמש ונפטר מאותו ממון ע"י שראו עדיין יום.

תַּאֲזוּת לְבוֹ נְתַתָּה לּוֹ וְאַרְשֶׁת שְׁפָתָיו בִּל מְנַעַת סֵלָה (כא. ג.) נ"ל לפרש ונקדים מה דאיתא (תענית כה.): אמרה ליה אשתו עד אימת ניזיל ונצטער כולי האי אמר לה מאי עביד, בעי רחמי דיהבי לך מידי, בעא רחמי יצתה כמין

המלקט

מאמר גמרא (ע"ז יט): מכריז ר' אלכסנדר: מאן בעי חיי? מאן בעי חיי? כנוף ואתו עולי עלמא לגביה, אמרי ליה: הב לן חיי, אמר להו (להלן לד. יג.טו): "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו". דהיינו: כאשר ביקש ר' אלכסנדר להוכיח את בני דורו על שאינם מקפידים במעשיהם, עמד וקרא: מאן בעי חיי? מאן בעי חיי?, וכאשר התאספו הכל סביבו, אמר להם: הלא יודעים אתם כי זה דבר בלתי אפשרי, שהרי סוף אדם למיתה ומי גבר יחיה ולא יראה מוות, ובכל זאת נאספתם, שכן, הנכם אוהבים את חיים כל כך עד שלמענם תעשו גם דבר שאינו הגיוני בעליל, ואיך זה אינכם שמים לב לדברי הפסוק הצווחים ככרוכיה: "מי האיש החפץ חיים", דהיינו: חיי העולם הבא, "נצור לשונך ושפתך מדבר מרמה"!

ספר "כמוצא שלל רב, תהלים"

לא ידעתי לבקש-ונושעתי

עֲזַבְתָּנִי רְחוֹק מִישׁוּעָתִי דְּבָרִי שֶׁאֲגִתִּי (כ.ב.)

האדם אינו יודע מה הם צרכיו האמיתיים ומתוך כך אינו יודע מה לבקש מאת בוראו, וכאשר הוא מתפלל וצועק להקב"ה, נדמה לו כי הוא מבקש את צרכיו האמיתיים ולא היא, אך הקב"ה יודע מה נדרש עבורו, והוא מושיעו אף במה שלא חשב כלל לבקש עליו. על כך אומר דוד המלך: "רְחוֹק מִישׁוּעָתִי דְּבָרִי שֶׁאֲגִתִּי", ישועתי מאת ה' אינה דומה כלל למה שביקשתי בשאגתי, שכן לא ידעתי מה לבקש, ובכל זאת נושעתי, כי הוא יודע.

ספר "כמוצא שלל רב, תהלים"

הקב"ה ממתין ומצפה לתפילות ישראל

וְאָתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל (כ.ב.ד.) ב"שבלי הלקט" נאמר שהקב"ה ממתין ומצפה לתפילות ישראל, וזאת למדנו מהפסוק שלפנינו: "וְאָתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל". לפי זה ביאר הגאון רבי יצחק חיות, את פשר המילים המסיימות את ברכת רפאנו: "כי תהלתנו אתה". שכן הזוהר הקדוש תמה על מה שאנו מתפללים "רפאנו ה' ונרפא", הרי בודאי אם ירפאנו ה', ממילא נרפא? ותירץ הזוהר, שיש חילוק בין אם הקב"ה בעצמו מרפא חולה, שאז נרפא לגמרי ולא נותר בו שום שורש של המחלה, לבין אם החולה נרפא ע"י שליח, שאז אף שהוא נרפא, אך שורש המחלה לא הוכחד לגמרי. וע"כ אנו מבקשים: "רפאנו ה'" בעצמו, ולא על ידי שליח, ואז "נרפא", לגמרי, כאילו לא חלינו כלל. והנה אמרו חז"ל (ברכות נד): ארבעה צריכין להודות: יורדי הים, הולכי מדבריות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. ומאחר וראינו ב"שבלי הלקט" שהקב"ה ממתין ומצפה לתפילות ישראל, יכולנו להעלות על דעתנו שהקב"ה אינו רוצה לרפאות את החולה עצמו, אלא ע"י שליח, כדי שיחזור החולי אליו, ואז בכל פעם שיתרפא ניתן לה' הודאה ותהילה. אך הנה, מצאנו במדרש: ר' לוי בשם ר' חנינא אמר: על

כל נשימה ונשימה שאדם נושם, צריך לקלס לבורא, מאי טעמא? "כל הנשמה תהלל י-ה" כל הנשימה תהלל י-ה, ולפי זה יכול הקב"ה לרפא את האדם בעצמו, ואם משום שלא יודה להקב"ה, הלא גם בלי זה חייב האדם להודות ולהלל בכל שעה, על כל נשימה ונשימה. הוא שאנו מסיימים את הברכה באמירת "כי תהילתנו אתה", דהיינו: הלא ממילא תהילתנו אתה תמיד, גם ללא שנחלה ונתרפא, וא"כ רפאנו ה' בעצמך, ולתמיד!

ספר "כמוצא שלל רב, תהלים"

הלכה: הפסק 'בשנים מקרא ואחד תרגום' לעניית דבר שבקדושה: מותר לענות עם הציבור, אבל אין חיוב לענות רק "קדושה" ויענה עמם כל הקדושה ולא רק "קדוש" ו"ברוך", וכן מחוייב לענות עמהם "מודים" ו"שמע ישראל". אבל קדיש וכדו' אינו חייב לענות, אם מפריע לו הדבר בריכוז הלימוד, היות והוא עוסק במצוה ופטור מן המצוה, אבל רשאי לענות. אמנם, אם אדם זה נמצא בחדר אחר, נראה שאינו חייב לענות כלל, מדין עוסק במצוה פטור מן המצוה.

ספר "הליכות שבת" מאת הרב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: הרכה אנשים חייבים את הצלחתם לקשיים העצומים שהם עברו בדרך אליה.
ספר "שמחלה"

חקירה: קרוב: נחשב שבוודאי הגיע מהמקום הקרוב יותר, או שיתכן באמת שהגיע מהמקום הרחוק, אך התורה התירה לסמוך על הספק שהגיע מהקרוב. (הגרנ"ט קעב ד"ה והנה בדברי: מסתפק)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עושה חדשות: בבית כנסת ישן קמו צעירים וביקשו להנהיג בו מנהגים חדשים, אשר לא ידעו ותיקי המתפללים המה ואבותיהם. נתחוללה, כמובן מחלוקת חריפה בין שני המחנות ובית הכנסת היה כמרקחה. העיר על כך הרב: אנו אומרים בתפילת יוצר: עושה חדשות בעל מלחמות, ללמדך: כל עשיית חדשות גוררת מלחמות.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קעד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזה בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זחרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזר עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr